

PÁRNAHUZAT ÉS BOR. EGY OLASZ RENDŐRNEK ÉS MAGYAR FELESÉGÉNEK HÍRSZERZÉSI MEGKÖRNYÉKEZÉSE

Neuspiller Ferenc

Összefoglaló:

Az 1960-as években a magyar hírszerzés megpróbált beszervezni egy olasz rendőrt, Domenico Reitanót. Reitano a második világháború után először az olasz Idegeneket Ellenőrző Hivatalnál teljesített szolgálatot, majd innen átkerült a vasúti rendőrséghez. Utóbbinál az volt a feladata, hogy a Firenze és Róma között közlekedő vonatokon tartsa fenn a rendet. Reitano a világháború utolsó évében megismert egy magyar nőt, akit nem sokkal később feleségül vett. A feleségnek a Szovjetunióban és Magyarországon is éltek rokonai, utóbbiakat rendszeresen látogatta. A magyar hírszerzés ügynökei éveken keresztül igyekeztek megkörményékezní az olasz rendőrt, feleségét és Magyarországon élő rokonaikat.

Kulcsszavak: Olaszország, emigráció, hírszerzés, rendőr, magyar rokonság

Abstract:

In the 1960s Hungarian intelligence tried to recruit an Italian policeman, Domenico Reitano. After WW2 Reitano worked for the Immigration Office then transferred to the Railway Police. In the latter case he was responsible for the safety of the train service running from Florence to Rome. In the last year of WW2, Reitano made the acquaintance of a Hungarian woman whom he married not long after. The wife had relatives in the Soviet Union and also in Hungary and she visited them regularly. Agents from the Hungarian intelligence tried to approach the Italian policeman, his wife and her relatives living in Hungary.

Keywords: Italy, emigration, intelligence, policeman, Hungarian relative

Bevezető

A magyar hírszerzés az 1950-es évek elejétől próbált olasz rendőröket beszervezni. Az 1960-as évek közepén egy, az olasz vasúti rendőrségnél szolgálatot teljesítő rendőrtisztet környékeztek meg. A „Klökner” fedő-

nevet kapó tiszt, Domenico Reitano a második világháború után hosszú ideig dolgozott a firenzei Idegeneket Ellenőrző Hivatalnál, onnan került át a vasúti rendőrséghez, ahol elsősorban a Firenze és Róma között közlekedő vonatokon őrizte a rendet. Reitano a világháború utolsó évében Ausztriában megismert egy magyar nőt, akit hamarosan feleségül is vett. A Dolhán született nőnek Magyarországon és a Szovjetunióban is éltek rokonai, akikkel rendkívül szoros kapcsolatot ápolt. Magyarországon élő rokonait többször is meglátogatta, és férjével együtt azt tervezte, hogy 1967-ben Budapesten és Munkácson is eltöltenek pár napot rokonlátogatás céljából. Domenico Reitano megkönyékezésének az esete azért lehet érdekes, mert nemcsak az derül ki belőle, hogy a római magyar rezidentúra miért igyekezett olasz rendőröket beszervezni, hanem azért is, mert magyar feleségének köszönhetően bepillantást nyerhetünk abba, hogy a magyar hírszerzés hogyan próbálta kihasználni az emigrációban, a külföldön élő magyarokban rejlő lehetőségeket.

Az MSZMP és az állambiztonság viszonya az emigrációval

Az 1956-os forradalom és szabadságharc bukása után a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) politikájában nagy jelentőséggel bírt az emigráció helyzete és a hozzá való viszony. Ennek következtében 1958. július 29-én önálló témaként szerepelt a Politikai Bizottság (PB) előtt. A PB ülésén Szilágyi Dezső, a Központi Bizottság (KB) Külügyi Osztályának vezetője kifejtette, hogy bár az emigrációt eddig pusztán belügyi vagy rendőri kérdésként kezelték, de sokrétű politikai háttere miatt javaslatot tett egy olyan bizottság létrehozására, amely az emigráció felé folytatandó tevékenységeket vizsgálná, valamint anyagilag segítené azokat, akik hazá kívánnak térni. Az MSZMP politikájában bekövetkezett változást bizonyítja egy Hollai Imre, a KB Külügyi Osztályának vezetője, és Sík Endre külügyminiszter által 1960. május 17-re elkészített jelentés, melyben az olvasható, hogy a régi emigráció köreiből alakult egyesületek újra elkezdtek működni, sőt, kapcsolatba léptek a külföldi magyar követségekkel, és szívesen fogadnának hazai tájékoztatókat, illetve kulturális programokat. A jelentés készítői kitértek arra is, hogy a külföldön élő magyarok közül egyre többen igénylik a magyarországi látogatások lehetővé tételét. Pár hónappal a jelentés elkészítése után, 1960 októberében Kádár János New Yorkban járt az ENSZ XV. ülészakán, ahol találkozott kint élő magyarokkal. New York-i útjáról hazatérve a főtitkár azt hangsúlyozta, hogy hatékonyabban kell foglalkozni az emigráció problémájával, és lehetőséget kell teremteni a külföldön élő magyaroknak a hazatérésre.¹

A külföldön élő magyarok természetesen nemcsak a párt, hanem a magyar titkosszolgálatok élénk érdeklődésére is számíthattak az 1950-es és 1960-as években. Közülük az állambiztonság azokat tartotta a legveszélyesebbnek, akik rendszeresen felkeresték Magyarországon élő családtagjaikat. A rokonlátogatók ugyanis gyakran jól beszéltek a magyar mellett még legalább egy idegen nyelvet, ráadásul közvetlen kapcsolatban álltak a Magyarországon lakó rokonaikkal, ismerőseikkel, akiknél egy-egy magyarországi beutazásuk során megszálltak, ezáltal pedig lehetőségük nyílt arra, hogy megismerjék a vidéki Magyarországot is. Ezek miatt a magyar állambiztonság attól tartott, hogy az ellenséges hírszerző szervek beszerzik és kiképzik a rokonlátogatókat.²

A magyar állambiztonság feltételezte továbbá azt, hogy míg korábban a nyugati országok a különböző nyomtatott propagandaanyagaikat léggömbök segítségével juttatták be az országba,³ a beutazási könnyítések miatt már az emigránsokat, rokonlátogatókat használják fel erre a célra, miközben a Magyarországra beutazók élő szóban is dicsérik a nyugati államformákat, míg a népi demokráciáról becsmérlő nyilatkozatokat tesznek, és azt terjesztik, hogy a Szovjetunió háborút akar indítani, a Nyugatnak pedig az a feladata, hogy a világot megvédje a kommunista uralomtól.⁴

Nem véletlen, hogy a rokonlátogatókat folyamatosan ellenőrizték. Az ellenőrzésben a legfontosabb szerepet a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hivatal (KEOKH) játszotta, mely természetesen a Magyarországra beutazó magyarokon kívül az ide látogató nyugati állampolgárokat is figyelte. A KEOKH 1961. július 1-jétől a BM II/2. (Kémelhárító) Osztály vezetőjének hatásköre alatt, a kémelhárítás szervezetén belül működött. Feladatai közé tartozott a nyugati állampolgárok és szállásadó rokonaik ellenőrzése, illetve a beérkezett vízumkérelmek alapján nyilvántartások készítése; vezetőjének azonban megvolt az a lehetősége, hogy felmentést adjon az esetleges útlevél-kötelezettség alól abban az esetben, ha a politikai vagy operatív érdek ezt megkívánta.⁵

Az 1950-es és 1960-as években a kémelhárítás mellett természetesen a magyar hírszerzés is foglalkozott az emigrációval. Mivel a külföldön élő magyarok és az általuk működtetett szervezetek jelentős részét a magyar titkosszolgálatok az államra nézve veszélyesnek tekintették, utasításba

litikai Bizottsága előtt 1960-ban. Forrásközlés. *Levéltári Szemle*, 43(2): 43–45.

² Slachta Krisztina (2020): „Rokonlátogatók”. *A magyarországi németek kapcsolatainak állambiztonsági ellenőrzése – egy ellenségkép története*. Kronosz Kiadó – ÁBTL., Pécs–Budapest. 92.

³ Erről lásd: Simándi Irén (2006): Léggömbakció. *Valóság*, 49(10): 33–42.

⁴ Slachta Krisztina: i. m. 96–98.

⁵ Krahulcsán Zsolt (2011): A BM KEOKH és Útlevelel Osztály szervezettörténete, 1956–1962. *Betekintő*, 4(7): http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2011_4_krahulcsan_0.pdf (letöltés dátuma: 2020. 08. 10.)

adták az emigráció tagjai között megindult bomlási folyamat fokozását.⁶ A bomlási folyamatot a hírszerzés az egyik legveszélyesebbnek és legbefolyásosabbnak tekintett emigráns csoport, a római magyar emigrációs papok köreiből is igyekezett elősegíteni. Abból a feltételezésből kiindulva, hogy az emigráns papok a Vatikán ügynökei, 1958-tól dossziét vezettek a legfontosabb személyekről és a Pápai Magyar Intézetéről, és igyekeztek beépülni a római emigráns papok körébe, bár a magyar hírszerzés behatolási szándékai rendre kudarcba fulladtak.⁷

A magyar hírszerzés azonban nemcsak megfigyelte, ellenőrizte és bomlasztani próbálta az emigrációt, hanem igyekezett kihasználni a benne rejlő operatív lehetőségeket is. A külföldön élő magyarok ugyanis kitűnő lehetőséget nyújtottak arra, hogy a magyar hírszerzés beszervezze őket, ezáltal jobban megismerve a nyugati országokat. Az egyik ilyen eset az 1950-es évek végén Stolczer Lajos megkönyékezése volt. Az 1908-ban Győrben született jogi végzettségű üzletember az 1930-as években költözött Angliába, ahol kezdetben importügynökségből élt, majd feleségül vett egy gazdag angol nőt. A második világháború után 1947-ben járt először Magyarországon rokonlátogatásban, 1959-től kezdődően azonban már rendszeresen megfordult Budapesten üzleti utakon, ugyanis aktív gazdasági kapcsolatot alakított ki a MODEX Magyar Divatáru Kereskedelmi Vállalattal. A magyar hírszerzés az 1950-es végén kezdett vele foglalkozni elsősorban azért, mert Stolczer azzal henegett, hogy rokonságán keresztül jó kapcsolatai vannak az angol Kereskedelmi Minisztériumban. Stolczer 1960 nyarán több napot töltött feleségével Magyarországon, ennek során feltűnt neki, hogy figyelik, de felesége szerint csak képzelődött. Mivel hírszerző lehetőségeit nem sikerült tisztázni, 1961-ben felhagytak a vele való foglalkozással.⁸

Ezzel egy időben a magyar hírszerzés egy másik Angliában élő magyar származású személyt is megkönyékezett. Schwarcz Herman Tibor 1922-ben született Losoncon, majd 1948-ban szerzett brit állampolgárságot. Bár már ugyanebben az évben járt Magyarországon rokonlátogatásban, rendszeres beutazásai csak 1958-ban kezdődtek, amikor a J. Porter and Co. /Aldesgate/ L.T.D. egyik igazgatójaként üzleti kapcsolatot alakított ki a magyar Hungarotexszel. Schwarcz gyerekkorában veszítette el szüleit, hozzátartozóinak nagy része odaveszett Auschwitzban, egyedül nővére élte túl, aki Izraelbe költözött. Schwarczra az 1950-es évek végén figyelt fel a magyar hírszerzés, és annak ellenére, hogy éveken keresztül

⁶ Németh Jánosné: i. m. 50.

⁷ Fejérdy András (2009): „Hontalanok”. A római emigráns magyar papok, a magyar kormányzat és a Vatikán új keleti politikájának kezdetei. *Történelmi Szemle*, 51(1): 59–64.

⁸ Pál István (2016): Gyáros, egy győri születésű brit vállalkozó beszerzésének tervezete és bukása. *Győri tanulmányok*, 37. 53–70.

tanulmányozták, végül 1961-ben úgy döntöttek, hogy nem foglalkoznak vele tovább.⁹

Néhány évvel Schwarcz esete után a magyar hírszerzés a szintén Cseh-szlovákiában született, de magyar származású Tarján Imrét igyekezett megnyerni. A pozsonyi születésű ügyvéd az 1930-as években költözött Angliába, ahol először egy farmon dolgozott, később művelődési klubokban tartott előadásokat, majd a hadseregben tartott előadás-sorozatot. A második világháború után kezdetben fordítási munkákat vállalt, aztán saját ügyvédi irodát alapított. Mivel édesanyja és nővére, illetve utóbbinak családja is Budapesten élt, rendszeresen járt Magyarországra rokonlátogatóba. A magyar hírszerzés azt tervezte, hogy az egyik ilyen rokonlátogatás alatt szervezik be, és kutató ügynökként, levelezési címként vagy összekötőként használják fel.¹⁰

Domenico Reitano előtérbe kerülése

Domenico Reitano ha nem is közvetlenül, de közvetve, felesége révén kötődött a magyar emigrációhoz. A feleség, Sehin Olga Mária 1917-ben született Dolhán, ráadásul rokonai éltek Magyarországon, akiket igyekezett minél rendszeresebben meglátogatni. Ezeket a rokonlátogatásokon pedig természetesen férje is elkísérte.¹¹

A 43 éves firenzei rendőrrel a magyar hírszerzés 1966 februárja óta foglalkozott, és bár eredetileg a „Weber” fedőnevet szánták neki, egyelőre ismeretlen okokból végül a „Klökner” fedőnevet kapta. Reitánóval és feleségével a magyar hírszerzés 1965 júliusában ismerkedett meg, amikor egy tervezett magyarországi útjukhoz vízumkérelemmel fordultak a magyar konzulátushoz. A július 19-én lezajlott beszélgetés során a magyar hírszerzés „Gallai” fedőnevű tisztje, vagyis Bogye János,¹² élménybeszámolót kért az olasz házaspártól.¹³ Bogye 1960-ban került a római magyar követségre (1964-től nagykövetség) III. Osztályú titkárként, a következő

⁹ Pál István (2016): Losonctól Londonig. Egy szerencsétlen sorsú felvidéki magyar kereskedő, mint állambiztonsági célszemély. *Gömörország*, 3. 39–43.

¹⁰ Pál István (2016): Egy „független” jogi tanácsadó. Tarján Imre esete a londoni magyar hírszerző rezidentúrával. *Betekintő*, 1. 1–4. http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2016_1_pal_istvan.pdf (letöltés dátuma: 2020. 09. 10.)

¹¹ Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) 3.2.4. K-2258/71. Másolat Oliva fn. OD-3515. sz. dossziében lévő, 1965. augusztus 17-én készített jelentésről. 26.

¹² Azonosítását két jelentés teszi lehetővé. Az 1966. február 26-i római jelentés említi, hogy 1965. július 19-én „Gallai” beszélt az olasz rendőrrel, míg egy 1966. augusztus 3-i budapesti jelentésben az olvasható, hogy Reitano először Bogye elvtárral került kapcsolatba, 1965 nyarán, vízumkérelem miatt, vagyis a „Gallai” fedőnév Bogye Jánost takarja.

¹³ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. február 26. Róma 27.

évtől viszont már konzuli feladatokat látott el egészen 1965-ös hazatéréséig. Közben 1964-től a római rezidentúra rezidenshelyettese is volt. Azt követően, hogy 1965-ben visszatért Magyarországra a BM III/I-6. Osztály operatív beosztottja, majd csoportvezetője lett, ahonnan átkerült a BM III/I-8. Osztályra. Itt először csoportvezetői, később főoperatív beosztotti feladatokat látott el. 1971-től – kis megszakítással – 1976-ig a BM III/I-3. Osztályának osztályvezetője volt, majd a BM III/I. Csoportfőnökségre került csoportfőnök-helyettesként. 1977-től egészen 1989-es nyugállományba helyezéséig a BM III. Főcsoportfőnökség főcsoportfőnök-helyettese, egyben a III/I. csoportfőnöke volt.¹⁴

Mivel közben Bogye visszatért Magyarországra, 1965 szeptemberétől a magyar hírszerzés „Szücs” fedőnevű tisztje, vagyis Kozdon János¹⁵ vette át Reitano ügyét. Kozdon 1962-ben külügyi fedéssel került Rómába. Kezdetben a római rezidentúra főoperatív beosztottja, majd 1967 júliustól decemberéig megbízott rezidenshelyettese volt. 1967-ben tért haza. Először a BM III/I-4. Osztály főoperatív beosztottjaként dolgozott, de 1971-ben átkerült a BM III. Főcsoportfőnökség Törzsosztályára, majd 1973-ban a Főcsoportfőnökség Titkárságára, ahol titkárságvezető volt 1975-ig. Ezt követően először a BM III/I-7. Osztály kiemelt főoperatív beosztottja, majd a BM III/I-7-A Alosztály vezetője lett, innen került át előbb a BM III/I-4. Osztályhoz, később a BM III/I-3. Osztályhoz, szintén alosztályvezetői beosztásban. 1979-től a bécsi nagykövetség titkáráként és egyben a főrezidentúra helyettes vezetőjeként az osztrák fővárosban dolgozott. 1984 augusztusában szüntették meg külszolgálati kihelyezését, végül ugyanezen év októberében nyugállományba helyezték.¹⁶

Kozdon 1965 decembere és 1966 februárja között előzetes környezet-tanulmányt végzett, melynek során 1966. február 21-én felkereste Reitanót a lakásán, és bár az olasz rendőr ekkor még nem volt otthon, felesége kedvesen fogadta, és elbeszélgetett vele, míg férje hazaért. A beszélgetés során Sehin Olga Mária elmesélte, hogy 1944 októberében hagyta el Magyarországot. Saját elmondása szerint eredetileg csak azért utazott Bécsbe, hogy meglátogassa ott élő testvérét, azonban az ekkor német megszállás alatt lévő osztrák fővárosból már nem tért haza. Itt találkozott

¹⁴ https://www.abtl.hu/ords/archontologia/f?p=108:5:3953806390526::NO::P5_PRS_ID:895106 (letöltés dátuma: 2020. 09. 10.).

¹⁵ Azonosítását ugyanaz a két jelentés teszi lehetővé, mint Bogye esetében. Az 1966. február 26-i római jelentésben az szerepel, hogy 1965 szeptemberében „Szücs” megismerkedett Reitanóval, míg az 1966. augusztus 3-i budapesti jelentés szerint Bogye hazatérése miatt 1965 szeptemberében Kozdon találkozott az olasz rendőrrel, vagyis a „Szücs” fedőnév Kozdon Jánost takarja.

¹⁶ https://www.abtl.hu/ords/archontologia/f?p=108:5:12736188180397::NO::P5_PRS_ID:656627 (letöltés dátuma: 2020. 09. 10.).

későbbi férjével, aki hadifogolyként került Ausztriába.¹⁷ A feleség által elmesélt történetből kiderül, hogy annak az emigrációnak a tagja, amelyik a második világháború végén hagyta el Magyarországot. A világháború végén, 1945 májusában körülbelül egymillió magyar tartózkodott Németországban vagy Ausztriában. Ők voltak a dipik (Displaced Persons), akiknek egy része azok közül került ki, akik 1939 és 1945 között kényszermunkásként kerültek Németországba, német hadifogságba estek, vagy a koncentrációs táborok túlélői voltak, esetleg a szovjet kommunista uralom elől menekültek Nyugatra.¹⁸ Bár egyértelmű bizonyíték nincs rá, valószínűleg ebbe az utolsó csoportba tartozhatott Reitano felesége is.

Mivel időközben az olasz rendőr hazaért, ő mesélte tovább történetét. Elmondta, hogy a világháború után nem talált munkát, egy idő után azonban ajánlatot kapott az olasz rendőrségtől, így került Firenzébe. Az, hogy Reitano ilyen körülmények között került a rendőrséghez, nem meglepő. A magyar hírszerzésnek már az 1950-es években megemlítette egy olasz rendőr, Nicola Cotuli, hogy a világháború után a munkanélküliség csökkentése érdekében rengeteg embert, elsősorban dél-olaszokat vett fel a rendőrség.¹⁹ Reitano Firenzébe, az Idegeneket Ellenőrző Hivatal (Ufficio Vigilanza Stranieri – UVS) ottani kirendeltségéhez került.²⁰ Az UVS-t nagyobb olasz megyék székhelyeinek rendőrkapitányságain belül hozták létre a külföldiek ellenőrzése céljából, de informátorhálózatot is ki kellett építenie, hogy kémelhárítási feladatot tudjon ellátni.²¹ A Hivatal az olasz Belügyminisztérium egyik szerve volt, tevékenységét a Különleges Ügyek Ügyosztályán (Ufficio Affari Riservati – UAR) belül folytatta. Az UVS a külföldiek ellenőrzése és a kémelhárítás mellett igyekezett beépülni az olasz szakszervezetekbe, újságok szerkesztőségeibe és politikai pártokba, melyek közül főleg a baloldali pártokat, illetve a Kereszténydemokrata Párt (Democrazia Cristiana – DC) balszárnyát tartotta figyelemmel.²²

Reitano elmesélte, hogy sokévi munka után került át az UVS-tól a vasúti rendőrséghez, vagyis a Polizia Ferroviariához. Az olasz rendőrség ezen speciális egységének a feladata a vasúti infrastruktúra és a vasúton utazók védelme, a vasúti kocsikban és pályaudvarokon a bűnmegelőzés és -visszaszorítás, illetve a vasúthoz tartozó területeken a közbiztonság fenntartása.²³ Mivel Reitano feladata a vasúti kocsik és az azokban uta-

¹⁷ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. február 26. Róma. 28.

¹⁸ Borbándi Gyula (1989): *A magyar emigráció életrajza 1945–1985*. I. kötet. Európa Könyvkiadó, Budapest. 13–18.

¹⁹ ÁBTL 3.2.4. K-1039/T. November 16-i jelentésből fordítás. 1954. 7.

²⁰ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. február 26. Róma. 28.

²¹ De Lutiis, Giuseppe (2010): *I servizi segreti in Italia*. Milano: Sperling & Kupfe. 49–50.

²² Pacini, Giacomo (2011): *Il cuore occulto del potere. Storia dell'Ufficio Affari riservati del Viminale (1919–1984)*. Róma: Nutrimenti. 37–38.

²³ <https://www.poliziadistato.it/articolo/polizia-ferroviaria> (letöltés dátuma: 2020. 09. 10.).

zók védelme volt, meglehetősen gyakran, legalább hetente egyszer távol volt otthonától. Ilyenkor általában a Rómába tartó vonatokon teljesített szolgálatot.²⁴

Az olasz rendőr világháború utáni munkahelyei magyarázatot adnak arra, hogy miért érdekelte személye a magyar hírszerzést. A római rezidentúra emberei régóta dolgoztak azon, hogy valahogyan beépüljenek az olasz elhárításba, és annak személyi összetételéről, működéséről, módszereiről minél több és pontosabb információt kiderítsenek. Mivel Reitano saját elmondása szerint 14 éven keresztül szolgált a kémelhárítási feladatokat is ellátó UVS-nél, nem meglepő, ha személye felkeltette a magyar hírszerzés érdeklődését. Ráadásul az UVS-től a vasúti rendőrséghez került, márpedig az ellenséges állambiztonsági szervek már gyakran a vonaton megkezdtek az országukba utazó külföldi és így természetesen a magyar állampolgárok tanulmányozását.²⁵ Ezt megerősítette egy 1955-ben Olaszországba emigráló magyar újságíró, Fahidy József is, aki hazatérése után megírt könyvében megemlíti, hogy az olasz vonatokon feltűnően sok volt a „tábornok” (akiket Fahidy carabinieri-ként azonosított).²⁶ Az újságíró egyébként „Meszlényi Károly” fedőnéven dolgozott a magyar hírszerzésnek, és a magyar kormányzat tudtával maradt kint előbb Olaszországban, majd a Német Szövetségi Köztársaságban, ahonnan minden bizonnyal legkésőbb már az 1956-os forradalom és szabadságharc alatt hazatért. Hírszerzői tevékenységét egy Svájcban élő magyar újságíró a következőképpen jellemezte: „Kis csirkefogó, akit kémnek küldtek ki, de hülye és tehetségtelen volt. Az amerikaiak 10 perc után összeverték, de tartották hónapokig, mert sok mindent kiszedtek belőle. Mindenki tudta, hogy kém, csak ő nem tudta, hogy ezt mindenki tudja.”²⁷

A kapcsolat elmélyítése

Kozdon, aki azt a legendát találta ki, hogy a Firenzében élő magyarok feltérképezéséhez szeretne segítséget kérni, 1966. október 6-án találkozott legközelebb Reitanóval. A találkozón az olasz rendőr azt mondta, hogy a következő év nyarára terveznek feleségével egy budapesti és munkácsi utat, melynek során meglátogatnák a rokonokat, de mivel a szovjet vízumot meglehetősen nehéz beszerezni, megkérdezte Kozdont, hogy

²⁴ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. február 26. Róma. 28.

²⁵ Slachta Krisztina: i. m. 99.

²⁶ Fahidy József (1958): *A Szabad Európa munkatársa voltam*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest. 10–11.

²⁷ Kónyáné Kutrucz Katalin – Petákné Vámos Ida (2017): *Ügynöksorsok – Ügynök? Sorsok? A hálózati lét sokfélesége és a megismerés korlátai*. Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Budapest. 175–187.

esetleg nem ismer-e valakit a szovjet konzulátuson, aki kicsit megkönnyíthetné az ügyintézést. Bár a jelentésből nem derült ki, hogy a magyar tiszt erre mit válaszolt, mindenesetre a bizalom elnyerése és a kapcsolat mélyítése céljából átadta azt a cigarettát és barackpálinkát, amit Reitano feleségének Magyarországon élő rokonai, Kósáék küldtek.²⁸

Időközben Magyarországon is egyre aktívabb tevékenységet folytatót az ügyben a magyar hírszerzés. 1966. szeptember 29-re találkoztó szerveztek meg a „Zamóra” fedőnevet viselő férfival,²⁹ aki saját elmondása szerint minden évben Alsóbéla-telepen nyaralt családjával. 1965-ben itt ismerkedett meg Kósáékkal és a velük nyaraló Reitano házaspárral. Az olasz rendőrrel „Zamóra” kiemelte, hogy rendkívül intelligens, és tökéletesen beszél németül, tervei között pedig szerepel a magyar nyelv elsajátítása is. Mivel sikerült bizalmas viszonyt kialakítania vele, az olasz férfi megmutatta neki a szolgálati igazolványát, amin „Zamóra” szerint az állt, hogy Reitano az Interpol szolgálatában áll.³⁰ „Zamóra” a magyar hírszerzéssel megosztotta azt az információját, miszerint Kósáék lánya³¹ azt tervezi, hogy hamarosan kiutazik Firenzébe, ahol Reitanóéknál fog megszállni. Ennek érdekében már be is adták útlevélkérelmüket az útlevélosztályra, de tartanak tőle, hogy az utazáshoz szükséges okmány nem érkezik meg időben. A következő, október 26-i találkozáson azonban „Zamóra” már arról számolt be, hogy a lány megkapta az útlevelet, és a következő héten utazik Olaszországba, ahol egy hónapot töltene. A tervek szerint a lány vonattal menne, egészen pontosan egy hálókocsiban utazna Triesztig, ahova Reitano érte menne autóval.³² A tervbe azonban két ponton is hiba csúszott. Az egyik az volt, hogy olaszországi vasúti jegyet csak valutáért lehetett vásárolni, a körülbelül 8 dolláros összeget viszont Kósáék nem tudták kifizetni, ezért baráti gesztusként a magyar hírszerzés 5 dollárt adott nekik.³³ Ráadásul hiába ment minden a tervek szerint Triesztig, Reitano nem tudott a lányért menni, mert Firenzében árvíz volt, a határőrizeti szervek pedig vissza akarták fordítani a lányt. Végül Reitano felhívta telefonon a határőrizeti tisztet, és sikerült elintézní, hogy a lány folytathassa útját.³⁴

²⁸ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. október 9. Róma. 37.

²⁹ Őt egyelőre sajnos nem sikerült azonosítani.

³⁰ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. október 1. Budapest. 35.

³¹ Kósáék lányát hol Máriaként, hol Juliannaként említik, így sajnos nem derül ki egyértelműen a neve, ezért a továbbiakban „a lány”-ként fogok rá utalni.

³² ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. október 27. Budapest. 38–39.

³³ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Javaslat. 1966. november 4. Budapest. 40.

³⁴ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1966. december 31. Budapest. 50.

A Kósa lány hazatérése

A tervezett egy hónapos firenzei tartózkodást azonban a lány jelentősen túllépte, és csak 1967 januárjában tért haza. Emiatt rögtön be is hívták az Ütlevélosztályra, ahol szankciókat helyeztek kilátásba, amiktől csak Zörényi Gyula őrnagynak, a magyar hírszerzés tisztjének kérésére tekintettek el, bár Zörényi azonnal „K”-ellenőrzést³⁵ kérte Kósa családra.³⁶ Zörényi, kihasználva az elmélyített kapcsolatot, január 20-án felkereste Kósáékat, hogy a lánytól minél több információhoz jusson Reitanóról, de csalódnia kellett. A lány ugyanis azt mondta, hogy csak rendkívül kevés időt töltött az olasz rendőrrel, mert az állandóan szolgálatban volt, ráadásul komoly nyelvi problémáik adódtak. Mindössze párszor mentek el együtt néhány közeli városba, mely utak során Reitano igyekezett megtanítani vezetni a magyar lányt, illetve egyszer-kétszer találkoztak az olasz férfi rendőr ismerőseivel és azok családjával.

A lány elmondta azt is, hogy mindenképpen szeretett volna korábban hazajönni, de az olasz házaspár nem engedte az észak-olaszországi állapotok miatt.³⁷ Bár nem derül ki pontosan, hogy milyen észak-olaszországi állapotokra utal a jelentés, minden bizonnyal az Alto Adige-i ügy állhat a háttérben. 1966 nyarán ugyanis Alto Adige (más néven Dél-Tirol) kérdése megint előtérbe került Olaszországban. A terület a második világháború után Olaszországnál maradt, de egy 1946. szeptember 5-én megkötött olasz–osztrák egyezmény garantálta az itt élő német nemzeti kisebbség jogainak védelmét. Ennek értelmében a német nyelvű lakosság teljes egyenjogúságot élvezett az olasz nyelvű lakossággal, megőrizhette etnikai jellegét, biztosították számára a gazdasági és kulturális fejlődést, elismerték a német nyelv egyenjogú használatát a közigazgatásban, engedélyezték az anyanyelvi oktatást az alsó- és középiskolákban, valamint arányos részvételi jogot biztosítottak a közalkalmazottak körében. Ezen kívül az itt élő németek autonóm regionális törvényhozó és végrehajtó szerveket létesíthettek.³⁸ A megadott jogoktól függetlenül a terület kérdése többször is komoly problémákat okozott Olaszországnak, mert az itteni terrorista csoportok rendszeresen hajtottak végre merényleteket. 1966 nyarán ezek a terrorista csoportok ismét akcióba lendültek, melynek

³⁵ A „K”-ellenőrzés értelmében az illető postai küldeményeit ellenőrizték, leveleit felbontották és lemásolták. Lásd: Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián (2008): *Elhallgatott múlt. A pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956–1990.* 1956-os Intézet – Corvina, Budapest. 165.

³⁶ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Intézkedési terv. 1967. január 21. Budapest. 52.

³⁷ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. február 4. Budapest. 54–55.

³⁸ Földesi Margit – Stella Szonja (2006): *Egy másik vesztés. Olaszország 1943–1947.* Kairosz Kiadó, Budapest. 196.

augusztus 25-én két pénzügyőr, szeptember 9-én pedig két határőr esett áldozatul.³⁹

Mivel a lányt egyelőre nem engedték haza Magyarországra, saját elmondása szerint arra kérte Reitanót, hogy utazzon Rómába, és hosszabbítsa meg útlevelét. Ezt azonban az olasz rendőr azzal hátrította el, hogy nincs ideje erre a Budai-ügy miatt.⁴⁰ Budai Ferencet, a milánói kereskedelmi kirendeltség tanácsosát, nem mellesleg a magyar katonai hírszerzés fedett állományú tisztjét, 1966. november 3-án Milánóban letartóztatták. Azzal vádolták, hogy kémkedés útján információt gyűjtött az észak-olasz határ katonai helyzetéről, a csapatok elhelyezkedéséről, ellátottságukról, illetve az ott található katonai erődítményekről. A letartóztatás ellen hiába tiltakozott Száll József nagykövet az olasz Külügyminisztérium protokollfőnökénél, ugyanis november 5-én a Budaival együtt letartóztatott olasz állampolgár, Domizio Villa vallomásában elismerte, hogy 1965-ben a veronai vásáron (Fiera di Verona) ismerkedett meg Budaival, aki azzal bízta meg, hogy állapítsa meg a vicenzai és veronai SETAF (Southern European Task Force – Dél-Európai Különítmény) által külföldről importált marha- és disznóhús mennyiségét, majd információkat kért tőle a villafrancai repülőtérrel és a veronai, illetve vicenzai SETAF-laktanyákról, de érdekelték őt a Ghediben és az avianói támaszponton állomásozó amerikai csapatok is. Budai letartóztatására válaszul 1966. december 9-én Budapesten kémkedés vádjával letartóztatták Giovanni Gambellát, a Budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatóját. Az ügy végül azzal oldódott meg, hogy a magyar és az olasz fél kicserélte a vádlottakat.⁴¹

Mivel Reitanóék személyesen nem tudtak elmenni az olasz fővárosba elintézni a útlevél meghosszabbítását, telefonon felhívták Kozdont, aki postán el is küldte a kért okmányt, amit azonban a határon elvettek a lánytól. Az erről szóló jelentés végén Zörényi megjegyezte, hogy Reitano disszidálásra biztatta a magyar lányt, amit esetleges magyarországi útja során fel lehetne használni ellene, és ezzel lehetne zsarolni az olasz rendőrt.

A jelentéshez Földes György kézzel a következőt írta oda: „Kósát kiutazása előtt külügyminisztériumi fedéssel kerestük meg és beszélünk vele. Javaslom utlevelen [sic!] történő ismételt meghallgatását. Erre lehetőséget ad »jegy problémája«, későbbi hazatérése.”⁴² Ebből a mondatból az sejlik ki, hogy nemcsak az olasz rendőr, hanem a magyar lány megzsarolásának a lehetőségén is elgondolkozott a magyar hírszerzés.

³⁹ Mammarella, Giuseppe (2012): *L'Italia contemporanea (1943–2011)*. Il Mulino, Milano. 301.

⁴⁰ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. február 4. Budapest. 54–55.

⁴¹ Andreides Gábor (2019): *Egy megbízható elvtárs. Száll József útja az MKP-tól a P2-ig*. Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Budapest. 93–94.

⁴² ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. február 4. Budapest. 54.

Ráadásul a dosszié alapján úgy tűnik, hogy felmerült a lehetősége annak, hogy az egész családot megzsarolják, és a Kósa család ellen felhasználják a családfő 1956-os disszidálását. Kósa Sándor, állítólag attól való félelmében, hogy bár semmit sem csinált a forradalom és szabadságharc alatt, mégis a Szovjetunióba deportálják, 1956 novemberében Ausztriába menekült, ahol decemberig a kaisersteinbrucki táborban volt.⁴³ A forradalom után azonban Magyarországról körülbelül 200 ezer ember emigrált, akiknek nagy része, körülbelül 181 ezer ember Ausztriába menekült. Ennyi embert viszont a szomszédos ország képtelen volt befogadni, így a nyugati világ segítségét kérte, és az ENSZ Menekültügyi Szervezete is hallatta hangját a magyar menekültek érdekében. Ezeknek köszönhetően az Ausztriában lévő magyarok jelentős részét más országok fogadták be, az Egyesült Államok például 40 ezer magyarnak nyújtott hosszabb-rövidebb menedéket.⁴⁴ Közöttük volt Kósa Sándor, aki a Camp Kilmer-i táborba került. Innen tért vissza Magyarországra 1957-ben.

1967 januárjában a magyar hírszerzés intézkedési tervet dolgozott ki Reitano ügyével kapcsolatban. Ebben kihangsúlyozták, hogy a kapcsolatot folyamatosan igyekeznek kisebb szívességeken keresztül elmélyíteni, és hogy az olasz rendőr tervezett nyári beutazása idején akciót lehetne ellene kezdeményezni. A siker érdekében próbálják a Kósa családon keresztül megismerni Reitano családi, baráti, társadalmi, anyagi és szolgálati körülményeit, előírták „Zamóra” magatartási vonalának és pontos feladatainak meghatározását és Firenzébe történő kiutazásának előkészítését.⁴⁵ Az, hogy „Zamóra”-t igyekeztek még jobban bevonni az olasz rendőr tanulmányozásába és megkönyékezésébe, megmutatkozott abban is, hogy 1967 márciusában Zörényi találkozott „Zamóra” tartótisztjével. A találkozón sikerült megegyezni abban, hogy „Zamóra” minden budapesti útja alkalmával fel fogja keresni a Kósa családot, és igyekszik majd kialakítani folyamatos, élő kapcsolatot mind velük, mind Reitanóval, akivel intenzívebb levelezésbe kezd, és megpróbál előkészíteni egy esetleges személyes találkozót vele. Mindemellett „Zamóra” megígérte, hogy rendszeresen konzultálni fog a magyar hírszerzéssel, és folyamatosan küld majd anyagokat Reitano családi és baráti kapcsolatairól, illetve munkájáról.⁴⁶

⁴³ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jegyzőkönyv. 1959. március 6. Budapest. 59–63.

⁴⁴ Borbándi Gyula: i. m. 406–407.

⁴⁵ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Intézkedési terv. 1967. január. 21. Budapest. 52.

⁴⁶ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. március 16. Budapest. 66.

Változások az olasz rendőr viselkedésében

Közben természetesen a római rezidentúra tisztjei és ügynökei is igyekeztek elmélyíteni kapcsolatukat az olasz rendőrrel. Ennek érdekében 1967 áprilisában Kozdon meglátogatta őt a lakásán. Reitano ekkor megemlítette, hogy a tervezett nyári munkácsi útjuk miatt vízumkérelemmel fordult a szovjet konzulátushoz, amit azonban a szovjet szervek elutasítottak, arra hivatkozva, hogy a kérelmet előbb le kellett volna fordítaniuk oroszra, ezért már nem nagyon bíznak abban, hogy a vízum idejében megérkezne. Kozdon felajánlotta segítségét a kérelem elintézéséhez, azzal a kifejezett kéréssel, hogy minden maradjon közöttük, és Reitanoék senkinek, még Kósáéknak se árulják el, hogy ki segített nekik a vízumkérelem elintézésében.⁴⁷ Ezt követően 1967 júliusában az olasz rendőr kereste fel Kozdont a magyar konzulátuson, és elmondta, hogy bár már elküldött egy oroszra fordított kérdőívet a szovjet konzulátusra, de továbbra sem bízik abban, hogy a vízumot idejében megkapnák, ezért aziránt érdeklődött, hogy esetleg Budapesten nem lehetne-e elintézni az ügyet.⁴⁸ A kérésre Kozdon feltehetően pozitívan reagált, ugyanis egy pár nappal későbbi budapesti feljegyzés megemlíti, hogy a magyar hírszerzés azzal a kéréssel fordult a szovjet baráti szervekhez, hogy a Reitano család vízumkérelmét kedvezően bírálják el.⁴⁹ Ez minden bizonnyal meg is történt, hiszen július végén Kozdon már azt közölte Reitano feleségével, hogy megkapták a vízumot, és Budapesten át is vehetik majd.

Arra a júliusi találkozóra, amelyen Reitanoék megkapták a vízummal kapcsolatos jó hírt, Kozdont elkísérte a magyar hírszerzés „Seres” fedőnevű ügynöke, vagyis Dobai János. Ennek oka az volt, hogy nem sokkal később Kozdon elhagyta Olaszországot, és visszatért Magyarországra, de nem akarta veszni hagyni az eddig kialakított kapcsolatát az olasz rendőrrel, így a cél az volt, hogy a kapcsolatot átadja Dobainak. Annak érdekében, hogy ez még zökkenőmentesebben mehessen végbe, átadtak egy magyaros hímzésű párnahuzatot és egy üveg tokaji bort Reitano feleségének, hiszen férje ekkor nem tartózkodott otthon. Az ajándékok átadása közben azonban arra kérték az olasz rendőr feleségét is, hogy még véletlenül se tegyenek említést arról, hogy ki segítette őket megszerezni a vízumot.⁵⁰

Ezt követően viszont Reitano elkezdett egyre furcsábban viselkedni. Annak ellenére, hogy őt és feleségét is többször kérték, hogy tartsák titokban Kozdon közbenjárását a vízum elintézésében, 1967. július 20-

⁴⁷ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. április 16. Róma. 72.

⁴⁸ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. július 13. Budapest. 75.

⁴⁹ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Feljegyzés. 1967. július 17. Budapest. 79.

⁵⁰ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. július 22. Róma. 81.

án az olasz rendőr levelet küldött a konzulátusra Kozdonnak, melyben felvilágosítást kért arra vonatkozóan, hogy a vízum, amit megkaptak, turista- vagy látogatóvízum-e. A római rezidentúra szerint Reitano magatartása teljesen érthetetlen volt, hiszen nemcsak megkérték őt, hogy tartsa titokban segítőjük kilétét, de Kozdon saját állítása szerint egy korábbi beszélgetésük során személyesen már megválaszolta a kérdést. A római rezidentúra ügynökei ráadásul kifejezetten nyugtalanítónak találták azt, hogy bár az olasz posta a leveleket általában 24 óra alatt kézbesíti, a július 20-án feladott levél csak 25-én érkezett meg a konzulátusra, és a ragasztása sem teljesen stimmelt. Ezekből a jelekből Kozdonék arra következtettek, hogy a levél megjárhatta az olasz elhárítást, emiatt a levelet továbbították Magyarországra, hogy Budapesten meg tudják vizsgálni a ragasztást.

Reitanónak nem a levél küldése volt az egyetlen furcsa lépése 1967 júliusában. Az olasz rendőr többször is személyesen kereste Kozdon a konzulátuson, ami miatt a római rezidentúrán attól tartottak, hogy az olasz elhárítás felfigyelt kettejük kapcsolatára. A sorozatos dekonspirációs lépések elkövetése következményeként az 1967. július 27-i jelentésben azt a javaslatot tette Kozdon, hogy az olasz rendőrrel azonnal szakítsák meg a kapcsolatot. Mint írta: „Klökner lépése teljesen érthetetlen. A levelet minden körülmények között letagadjuk. Kérem a Központ távirati állásfoglalását arra vonatkozóan, ha jelentkezik személyesen.”⁵¹ Hogy a Központ hogyan reagált erre a kérdésre, könnyen kikövetkeztethető az ezt követő jelentésekből. 1967. augusztus 7-én Reitano és felesége újra bement a magyar konzulátusra azzal az indokkal, hogy nem emlékeznek, milyen vízumot fognak kapni. Mivel ekkor Kozdon már igyekezett távol tartani magát az olasz házaspártól, afelől is érdeklődtek, hogy mikor találkozhatnak újra magyar barátjukkal, kérdésükre viszont nem kaptak érdemi választ.⁵² Egy 1970. december 18-án írt határozat pedig úgy fogalmaz, hogy Reitano ügyében nincs előrehaladás, igyekezik kitérni a kapcsolat elől, és dekonspiratív lépéseket tesz, ezért ügyével nem érdemes tovább foglalkozni.⁵³ Az olasz rendőr viselkedése ebben az időszakban feltűnő hasonlóságot mutat a győri születésű brit állampolgár, Stolczer Lajos viselkedésével, aki az egyik Angliában dolgozó titkos munkatársat igyekezett rávenni az átállásra.⁵⁴

Nehéz lenne egyértelműen megállapítani, hogy mi okozta a Reitano viselkedésében bekövetkezett változást. Minden bizonnyal szerepet játszhatott ebben az, hogy 1967 júliusában Kozdon bemutatta Dobait, és

⁵¹ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Jelentés. 1967. július 27. Róma. 84–85.

⁵² ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Feljegyzés. 1967. szeptember 2. Budapest. 88.

⁵³ ÁBTL 3.2.4. K-2258/71. Határozat. 1970. december 18. Budapest. 90.

⁵⁴ Pál István (2016): i. m.

igyekezett átadni neki a kapcsolatot. Dobai az 1950-es években a római magyar követség sajtóattaséja volt, és nem mellesleg ő irányította akkor a római rezidentúrát. 1956 januárjában egy általa beszervezni kívánt olasz rendőr, Giovanni Del Nero megmutatta neki a róla készített idegenrendészeti dossziét, melyben rendőri jelentések voltak milánói, livornói és genovai útjairól, illetve kiderült az is, hogy az olasz rendőrök megpróbálták őt követni, mert azt feltételezték, hogy Olaszország számára káros politikai feladatokat lát el. A követés végül kudarcba fulladt, de az olasz Belügyminisztérium arra utasította az idegenrendészetet, hogy Dobait tartsák állandó titkos megfigyelés alatt.⁵⁵ Mivel Reitano 1946 és 1960 között az UVS-nél dolgozott, nem zárhatjuk ki annak lehetőségét, hogy Dobai neve ismerősen csengett számára.

Összegzés

A Domenico Reitano viselkedésében bekövetkezett furcsa, megmagyarázhatatlannak tűnő változások végül arra ösztönözték a magyar hírszerzést, hogy ügyével ne foglalkozzanak tovább. Bár beszervezése kudarcba fulladt, és emiatt egyetlen utasítást vagy konkrét kérdést sem kapott a magyar tisztoktól, munkahelyei mégis sokat elárulnak arról, miért is keltette fel a római rezidentúra embereinek érdeklődését. Az UVS, ahol az olasz rendőr tizennégy éven keresztül dolgozott, úgy is, mint a külföldi állampolgárok beutazását és mozgását figyelő hivatal, és úgy is, mint az olasz baloldali pártokba beépülő informátorokkal rendelkező szervezet, rendkívül fontos szerepet játszott az olasz elhárításban. Márpedig ennek a szervezetnek a felépítését, működését, az általa alkalmazott módszereket Reitano minden bizonnyal alaposan ismerte. Az is fontos szempont lehetett kiválasztásánál, hogy az olasz rendőr az UVS-nél eltöltött évei után az olasz vasúti rendőrségnél teljesített szolgálatot. Az olasz rendőrségnek ez a speciális egysége pedig nemcsak a vonatok rendjét őrizte, hanem részt vett a vonaton utazó külföldi állampolgárok mozgásának ellenőrzésében, sőt, feladatuk közé tartozott, hogy a vonaton Olaszországba érkező külföldi, elsősorban természetesen szocialista országokból érkező állampolgárokat megkönyvékezze. Ezek alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a magyar hírszerzés Reitanón keresztül az olasz elhárításhoz szeretett volna közelebb kerülni.

⁵⁵ Csorba László (2014): Kémek a disznóhizlaldában. Hétköznapi a római hírszerző rezidentúrán az 1950-es évek első felében. In: Manhercz Orsolya (szerk.): *Historia Critica. Tanulmányok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Történeti Intézetéből*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 389–391.

Mivel Reitano magyar nőt vett feleségül, dossziéjából az is kiderül számunkra, hogy a magyar hírszerzés hogyan próbálta kihasználni az emigrációban élő magyarok adta lehetőségeket. Mint azt több példa is bizonyítja, a magyar ügynökök rendszeresen kapcsolatba léptek olyan külföldön élő magyarokkal, akik érdekesek lehettek számukra, de mint az olasz rendőr esetében láthattuk, a külföldön működő rezidentúrák emberei nemcsak a magyar származásúak iránt érdeklődtek, hanem családtagjaik, barátaik, ismerőseik iránt is, vagyis az emigráns magyarokat használták fel arra, hogy közelebb kerüljenek egy operatív szempontból érdekesnek tűnő személyhez. A Reitano család esete azt is alátámasztja, hogy a magyar hírszerzés ilyenkor két szálon indította el az akciót: külföldön az ott dolgozó emberei igyekeztek közelebb kerülni a célszemélyhez, közben azonban az illető Magyarországon élő rokonait is felkeresték, és próbáltak az itteni családtagjaival is kapcsolatba lépni. A megkönyékezés, a beszerzési kísérlet alatt elsősorban a kapcsolat elmélyítésére alapozott a magyar hírszerzés. Kisebb szívességek teljesítésével igyekeztek bizalmas, baráti viszonyt kialakítani. Ebbe beletartozhatott a vízumkérelmek elintézése, vagy külföldre küldött levelek és csomagok, mint például magyaros hímzésű párnahuzat és a tokaji bor átadása. A kapcsolat elmélyítésén túl azonban felmerült a lehetősége annak is, hogy a Magyarországon élő családtagokat vagy adott esetben a Magyarországra beutazó rokonokat megszarolják. Igaz, ez utóbbitól végül Domenico Reitano esetében eltekintettek.